

44. møde

Torsdag den 7. februar 1980 kl. 13.00

Dagsorden:

1) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Fysisk blokade) [af Arne Melchior (CD) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 71).

2) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Strafferammer for berigelsesforbrydelser) [af Wilhjelm (VS) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 78).

3) Første behandling af:

Forslag til lov om børnetandpleje [af Pjllgaard Andersen (FP) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 90).

4) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om børnetandpleje [af Henrik Toft (V) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 101).

5) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om børnetandpleje.

(Lovforslag nr. L 106).

Den første sag på dagsordenen var:

1) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Fysisk blokade).

[Af Arne Melchior (CD) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 71. Fremsat 5/12 79).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Henning Rasmussen):

Det lovforslag, som medlemmer af centrum-demokraterne har fremsat, går ud på, at der indsættes en bestemmelse i straffeloven om straf for den, som ved fysisk spærring søger at hindre den frie adgang til og fra steder, hvor borgerne har lovligt ærinde.

Det er jo ikke første gang, at folkettinget diskuterer problemstillingen omkring fysiske blokader, og jeg tror derfor nok, at det er vanskeligt at tilføje diskussionen om udformningen af regler på dette område noget særlig nyt.

Det er velkendt, at spørgsmålet om retsgrundlaget for indskriden over for fysiske blokader har været forelagt for straffelovrådet og retsplejerådet, og at justitsministeriet ved en cirkulæreskrivelse af 30. juli 1976, det såkaldte blokadecirkulære, orienterede politiet om straffelovrådets overvejelser og om rækkevidden af bestemmelsen i normalpolitivedtægtens § 3. Det er justitsministeriets opfattelse, at dette cirkulære har virket tilfredsstillende, og der er efter min opfattelse ikke behov for ændrede regler inden for dette område.

Jeg skal ikke i øvrigt gå i enkeltheder med forslagens nærmere udformning. Jeg vil dog godt pege på, at den foreslåede bestemmelse vil give mulighed for anvendelse af frihedsstraf. Erfaringerne med indskriden over for fysiske blokader giver efter min mening ikke grundlag for en sådan skærpelse af straffen.

Som det så i øvrigt er fremgået, kan jeg altså ikke tilslutte mig det fremsatte lovforslag.

Hans Jørgen Jensen (S):

På et spørgsmål om fysiske blokader af 15. oktober 1975 fra hr. Poul Schlüter, det konservative folkeparti, til statsministeren svarede statsministeren følgende – og jeg citerer fra Folketingstidende 1975–76, sp. 310 :

»... der skal ikke herske nogen tvivl om, at regeringen har den principielle opfattelse, at folk – absolut og naturligvis – skal have mulighed for at kunne færdes frit til og fra steder, hvor de altså også har lovligt ærinde. Det gælder altså også til en arbejdsplads, over for hvilken der er etableret blokade.

Blokade som kollektivt kampskridt over for en arbejdsgiver må, hvis den skal være effektiv, nødvendigvis medføre en række

[Hans Jørgen Jensen]

sanktioner, altså en række handlinger, men de må naturligvis være fuldt lovlige. Jeg tænker på sådanne ting som opstilling af vagter, skiltning, uddeling af tryksager, samtaler med de ansatte på virksomheden osv., men igen: disse sanktioner må ikke føre til vold, de må heller ikke føre til ulovlig tvang i straffelovens forstand. Jeg er sikker på, at fagbevægelsen er ganske enig med regeringen i, at arbejdskonflikter ikke må udarte på en sådan måde.«

Jeg vil gerne i dag sige, at det er fortsat socialdemokratiets klare standpunkt på dette område. Vi ser på de strejker og lockouter og også boykot og blokader, der er, på en sådan måde, at de skal, som statsministeren har understreget det, have lovlighedens karakter. Men hvis vi kigger på de ting, der er sket siden 1975 med strejker, lockouter, boykot og blokader, må man vel egentlig sige, at det er småkrusninger, der foregår på dette område i det danske samfund sammenlignet med, hvad der foregår i udlandet, selv i andre vestlige lande. Der er derfor efter vores opfattelse intet, der i dag begrundes, at vi skulle kræve endog frihedsstraf helt op til 3 måneder for deltagelse i en fysisk blokade og/eller boykot, således som centrum-demokraterne gør i lovforslag nr. L 71, og jeg skal meddele, at socialdemokratiet ikke kan anbefale lovforslaget.

Nathalie Lind (V):

Som justitsministeren startede sin tale med at sige, er det ikke første gang, vi her diskuterer fysiske blokader. Jeg vil også tage dette som udgangspunkt og blot sige, at jeg forstår centrum-demokraternes forslag sådan, at det er en mere principiel drøftelse, man nu vil have, for forholdet er jo det, at ved de andre lejligheder, hvor vi har diskuteret dette, har det oftest været på baggrund af enten en verserende eller en afbrudt fysisk blokade.

Den sidste debat, vi havde om dette, var den 3. maj 1979, da centrum-demokraterne i forbindelse med et andet spørgsmål til regeringen også ønskede oplysning om, hvorledes man mere effektivt kunne bekæmpe fysiske blokader, men jeg har fæstet mig ved, at centrum-demokraterne i maj måned 1979 direkte udtalte ved ordføreren, hr. Brusvang, at efter deres mening var det ikke straffelovsbestemmelser, der var brug for, ja, der var vel heller

ikke brug for at ændre i de gældende cirkulærer. Det, man gav udtryk for dengang, var mere en lidt kritisk holdning over for den daværende regering og over for mig, mens der om selve hjemmelen, om selve lovgrundlaget, faktisk ikke i maj måned var nogen tvivl.

Når man tænker tilbage på, hvad der har været sagt, og hvilke argumenter der har været anvendt i denne sag, synes jeg egentlig, at selv om man er startet – og det er mit parti også – med at pege på, at straffeloven måske gav den bedste hjemmel, er det ret overbevisende argumenter, der er kommet frem, for, at de overtrædelser, der sker her, mere er overtrædelser af forskellige ordensforskrifter end – for at sige det meget populært – en forbrydelse, som er det, straffeloven handler om.

Derfor endte også både centrum-demokraterne og mit parti, i øvrigt sammen med kristeligt folkeparti og de radikale, med i den betænkning, som blev afgivet den 26. maj 1976, at understrege, at det ville være betænkeligt at indføje den ønskede klare forbudsregel i straffeloven, men at man fandt, at en tydeliggørelse af hele retsforholdet kunne ske ved, at man indføjede en ny paragraf i politivedtægten. Det blev stemt ned, og derefter vedtog folketinget i en sen nattetime eller morgentime en dagsorden, hvorved det blev klarlagt, at tingets og regeringens holdning var den, at fysiske blokader ikke kunne accepteres, og at politiet havde ret og pligt til at skride ind.

Jeg tror, at en af hovedårsagerne til, at centrum-demokraterne har fremsat forslaget, er, at man ønsker, at politiet på eget initiativ skal være forpligtet til at sikre adgangen til en besat lokalitet.

Jeg har svært ved – men det vil jeg da gerne høre noget om fra forslagsstillerne – at forstå denne sondring. Politiet har pligt til, hvis der foreligger en overtrædelse – det være sig af straffeloven, af færdselsloven eller af politivedtægten – at gribe ind, og jeg tror ikke, at politiet får en større beføjelse, fordi man indføjer denne bestemmelse i straffeloven, end de har, hvis de bygger på den hidtidige ordning med at konstatere, at der foreligger en overtrædelse af politivedtægten.

Jeg skal ikke sige meget mere – vi har jo haft mange debatter om dette – men jeg vil godt stille det spørgsmål: mon ikke det er

[Nathalie Lind]

rigtigt, at det skøn, som skal udøves i en situation, hvor der anvendes fysiske blokader, skal vi være forsigtige med fra folketingets side at give for detaljerede forskrifter for? Jeg tror, det er rigtigt, at vi har denne hjemmel, som vi har i politivedtægten. Jeg tror også, det er rigtigt at lade politiet leve op til det ansvar, de har for, at problemet løses på rette måde. At der er en politisk opbakning, og at der er en politisk vilje til ikke at ville acceptere fysiske blokader, er både efter denne debat og efter tidligere debatter kendt for politiet, men kan denne debat understrege dette, er det kun et gode.

Hagen Hagensen (KF):

Det konservative folkeparti ser med alvor på fysiske blokader over for arbejdspladser og i det hele taget på blokader og besættelser over for private og offentlige virksomheder. Det hindrer borgernes frie ret til lovlig udfoldelse og frie færdsel. Det har vi gentagne gange givet til kende.

Når nu CD kommer med sit forslag her, vil vi gerne sige, at hensigten er i orden. Når man læser forslagets bemærkninger, er der ingen tvivl om, hvad baggrunden for det er, og vi kan sige for vort vedkommende, at vi stort set er enige i alt, hvad der er skrevet i bemærkningerne.

Men når jeg har sagt dette, må jeg også være af den mening, at vi sådan set har tilstrækkelig hjemmel i politivedtægten § 3 til at gribe ind over for blokader. Dette blev understreget gennem den dagsorden, der blev vedtaget med stort flertal den 4. juni 1976. Dagsordenen blev netop udvidet og styrket med en tilføjelse om, at der skulle være fri og uhindret adgang til og fra ejendomme og til ind- og udbringning af varer. Der er derfor tilstrækkelig hjemmel for, at politiet kan gribe ind over for fysiske blokader. Det er vores ordensmagts pligt at gøre det, uden at der behøver at rettes nogen henvendelse fra ledelse eller ejer af nogen virksomhed dertil. Det hører simpelt hen med til politiopgaverne af egen drift at gribe ind over for fysiske blokader. Det er derfor en forkert stilling, hvis vores ordenmagt ikke af sig selv sørger for, at fysiske blokader bringes til ophør, og de bringes bedst til ophør, hvis det sker straks efter, at der er tegn til, at man vil etablere en fysisk blokade.

Det må være ministerens opgave at drage omsorg for opfyldelse af folketingets klare og bestemte dagsorden. Sker dette, er der næppe behov for yderligere kriminalisering af begrebet fysisk blokade for nærværende, idet jeg dog føjer til, at der i forbindelse med fysiske blokader både har været og kan opstå forhold, som giver anledning til, at der bliver stafferetlig forfølgning af anden grund, fordi straffelovsbestemmelser er overtrådt, f. eks. ved at der er begået vold.

Vi er altså af den mening, at vi har tilstrækkelig hjemmel til at klare disse opgaver, når det sker på den måde, som det klart må forstås, at vores ordensmagt har pligt til at sørge for at gribe ind i tide. Men vi vil gerne i udvalget vurdere, om systemet, som det nu virker, er tilstrækkelig godt, eller om der skulle være årsag til at lave om derpå, og i så fald kan naturligvis CDs forslag danne udgangspunkt for videre overvejelser og drøftelser.

Knud Lind (FP):

Fremskridtspartiet stiller sig meget velvilligt over for det af CD fremsatte lovforslag om ændring af den borgerlige straffelov angående fysisk blokade. Man må så håbe, at CDs nuværende lovforslag ikke lider samme grumme skæbne som CDs sidste forslag om samme emne, fremsat den 16. november 1975, lovforslag nr. L 30, som blev nedstemt den 4. juni 1976 her i folketingsalen. Man oplevede da, at CD stemte imod sit eget forslag og stillede sig tilfreds med den daværende justitsministers lokketoner om at udfærdige et ministerielt cirkulære til samtlige landets politimestre angående behandling af fysisk blokade.

Såfremt CD ønsker at give sit nuværende forslag samme grumme skæbne, ville det være dejligt, om de ville tilkendegive det allerede ved første behandling.

Vi håber dog, at CD denne gang vil stå fast på de principper, de har nedlagt i lovforslaget, og fremskridtspartiet vil støtte CDs nuværende forslag, som vi også som de eneste stemte for CDs daværende lovforslag.

Fremskridtspartiet har siden da selv arbejdet med lovforslag angående forbrydelser mod den personlige frihed, og partiet ser i CDs forslag en del juridiske aspekter, som muligvis kan afklares under udvalgsarbejdet.

[Knud Lind]

Jeg er sikker på, at CDs forslag vil få partiernes støtte. Jeg vil i den forbindelse citere fra Folketingstidende den 12. maj 1977, sp. 4286, angående forespørgsel til statsministeren vedrørende bekæmpelse af ulovlige blokader. Her udtaler statsministeren:

»Der kan efter min mening ikke her i folketinget herske tvivl om, hvilken holdning regeringen har til ulovlige blokader. Jeg har gentagne gange både i tinget og andre steder klart givet udtryk for, at sådanne blokader ikke kan accepteres, og at de vil blive brudt, hvor og når de finder sted.«

Med en sådan udtalelse skulle man gå ud fra, at socialdemokratiet stiller sig velvilligt over for CDs forslag.

Fra samme debat vil jeg citere fra sp. 4293 af 12. maj 1977, hvor hr. Auken siger:

»Disse, som jeg sagde det før, demonstrations- eller aktionsformer har intet med traditionelle og retmæssige faglige kampskridt at gøre, såsom strejke, blokade, sympatikonflikter osv. De har for os at se heller ikke noget at gøre med den ukrænkelige og i grundloven sikrede demonstrationsfrihed.«

Man kunne så spørge sig selv, hvordan det er gået siden hen. Har regeringen vist den fasthed, den burde? Epoxyaffæren beviser det ikke. Rømø-Sild-affæren taler sit tydelige sprog om de socialistiske, nedbrydende kræfter i vort samfund, som med deres antikapitalistiske og samfundsnedbrydende aktioner ønsker at ødelægge vort nuværende demokrati og vores nuværende samfund i Danmark.

Ebba Strange (SF):

Som allerede nogle ordførere har været inde på, kan dette forslag dårlig undgå at lede tankerne hen på den mindeværdige grundlovsdag i 1976, da socialdemokratiet gav op over for det borgerlige pres, som de havde været ude for gennem en lang vinter dels her i salen, dels i folketingets retsudvalg. De bøjede sig og lavede strammere strafferegler, retsregler, omkring de fysiske blokader, der i nogen grad bliver brugt som et led i arbejdskampen.

Det var ved den lejlighed, vi havde anledning til at kritisere socialdemokratiet for den udskridning, der efter vores vurdering fandt sted i den socialdemokratiske folketingsgruppe den grundlovsdag. Vi oplevede, at presset

var hårdt, og vi kan jo nu se, at centrum-demokraterne i hvert fald ikke har opgivet at prøve at fortsætte presset. Jeg har derfor lyttet med interesse til, hvad regeringen og socialdemokraterne siger i dag, og jeg håber, at de vil stå fast og i hvert fald ikke lade sig presse yderligere.

Fra SFs side er der en klar afvisning af det forslag, vi har til behandling i dag. Efter vores vurdering er der sket en optrapning af politiets hårdhed i forbindelse med fysiske blokader, uanset om de har været taget i brug som led i en arbejdskamp eller de har været taget i brug som led i en boligkamp. Vi har ikke alene i Københavnsområdet, men også i Århusområdet set en optrapning dels af politiets udrustning, dels af de metoder, politiet har brugt over for de demonstrerende, over for de blokerende, som jeg ikke kan lade være med at sætte i forbindelse med det indtryk, politiet måtte få af debatten grundlovsdag 1976.

Siden 1976 er der ikke sket nogen bedring i beskæftigelsessituationen i Danmark. Der er stadig en alt for stor arbejdsløshed, og der er sket en nedgang i reallønnen. Det vil sige, at arbejderne både med hensyn til at få job og med hensyn til at få en rimelig betaling for deres job er mere pressede i dag, end de var dengang.

Med hensyn til boligsituationen har vi i de år, der er gået siden 1976, oplevet stadig stigende huslejer. Vi oplever en stadig stigende boligmangel, ikke mindst for de unge mennesker, der skal skaffe sig en bolig.

I den situation er det, der efter SFs mening er brug for, først og fremmest en anden arbejdsmarkedspolitik og en anden boligpolitik. Det er på den måde, man får fjernet baggrunden for de nødvendige arbejdskampe og de nødvendige boligkampe, der i øjeblikket finder sted, og ikke ved at foreslå en stramning af straffeloven.

På den baggrund skal jeg på SFs vegne afvise forslaget.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Efter radikal opfattelse kan det ikke være et rimeligt formål at sørge for, at flest mulige danske borgere har været i fængsel i længst mulig tid, og derfor skal jeg afvise forslaget. Jeg mener, der er blevet truffet en ordning, som gør, at forholdene har udviklet sig rime-

[Bernhard Baunsgaard]

ligt på dette område. Vi skal bestemt ikke optrappe for at få flere i fængsel.

Wilhelm (VS):

Jeg synes, der er grund til at takke CD for dette initiativ. For det første, fordi det her ved slås fast, at selv CD erkender, at fysiske blokader ikke er ulovlige efter gældende lov, ellers var det jo overflødigt at komme med sådan et forslag. Og for det andet, fordi CDs initiativ, hvis det føres til ende, vil resultere i, at et stort flertal herinde klarificerer retstilstanden ved at stemme nej til et forslag, der kriminaliserer på dette område.

Det, der er betænkeligt på dette område, er jo det cirkulære, som den daværende justitsminister udsendte i sommeren 1976, og som – som den nuværende justitsminister siger – gengav nogle overvejelser fra straffelovrådet og i øvrigt præciserede nogle politivedtægtsbestemmelser. Ja men det er uden retsgrundlag herhjemme. Det ligger nemlig sådan, som vi allerede trak det frem i 1976 – og det er uimodsagt og uimodsigeligt – at den gældende straffelov på dette punkt med vilje og med overlæg undlod at gøre fysiske blokader til en ulovlighed. Den gældende straffelov blev til på grundlag af tre betænkninger, hvoraf den første indeholdt en kriminalisering på dette område, mens den anden og den tredje havde fjernet dette helt bevidst og med den motivering, at ellers ville man bryde ind i hævdvundne rettigheder for arbejdskonflikter. Og så kommer man ad bagdøren og ændrer retstilstanden med et justitsministerielt cirkulære. Se, det er den fra et juridisk og et retssikkerhedssynspunkt betænkelige ting omkring denne sag.

Så synes jeg, der er grund til, med de år der er gået, lige at trække op: hvad er det egentlig, fysiske blokader er blevet anvendt til? Ja, det er jo for det første i arbejdskampe og i boligkampe, og man kan næppe give et eneste eksempel på, at det ikke har været den situation, at det er de ubemidlede, der har været nødt til at gribe til dette for at modsætte sig en økonomisk udnyttelse. Det har været situationen for alle disse tilfælde. Det har været et selvforsvar imod økonomisk udnyttelse ved skruibrækkeri, ved underbetaling, ved boligspekulation osv.

Jeg tror, der var mange danskere, der fik et noget andet og noget mere reelt indtryk af,

hvad fysisk blokade egentlig er for noget, og hvorfor folk kan komme i den situation, da de engang i efteråret i Kanal 22 så en mand og en kone på henholdsvis 83 år og 76 år, der forklarede, hvordan de havde været nødt til gennem en lang, lang periode – 1 ½ år, var det vist – på ejendommen Westend nr. 10 at etablere fysisk blokade for at holde en boligspekulant stangen. Det er jo den slags ting, det har været anvendt til.

Men det har også været anvendt til noget andet, og her kommer det borgerlige hykleri tydeligt frem. Hvordan har man stillet sig, når landmændene lavede fysisk blokade? Ikke bare med deres kroppe, som det er ubemidlede menneskers lod, men med deres traktorer osv.? Hvordan stillede man sig kort efter, at vi havde haft denne diskussion, da fiskerne etablerede fysisk blokade med deres kapital, med deres skibe, rundt omkring i havnene? Ja, her kan vi jo se, hvordan man stillede sig, for en af de værste opviglere til den blokade var en vis hr. Kent Kirk, som senere er blevet præmieret ved at blive det konservative folkepartis repræsentant i Europa-Parlamentet.

Ved de lejligheder fik vi fra så at sige samtlige borgerlige partier inklusive CD udtalelser om, at man så med den største forståelse på disse ting.

Det er i mine øjne fysiske blokader af en anden art, fordi man her sætter ikke bare sin person, det sidste, man har, ind for at forsvare nogle muligheder og nogle rettigheder over for en økonomisk stærkere part, men man blokerer ved hjælp af et kapitalapparat. Dem har man accepteret. Det er ikke dem, CD skriver bemærkninger om. Dem har man altid vist forståelse for, men de folk, der som den gamle mand på 83 og konen på 76 var nødt til at blokere deres lejligheder for at undgå, at en boligspekulant fuldstændig skulle molestere dem for dem, er dem, man vender sig imod med dette forslag.

Jeg takker CD for, både at de giver anledning til, at det bliver klart, at de erkender, at dette ikke er ulovligt efter gældende lov, og at de her fremprovokerer en afstemning med et stort flertal imod en kriminalisering.

Poul H. Møller (KrF):

Jeg vil da i lighed med hr. Wilhelm sige tak til CD for deres initiativ ved fremsættelse

[Poul H. Møller]

af dette lovforslag, men vel nok på en lidt anden baggrund end hr. Wilhjelm.

Det er jo allerede sagt flere gange, at det er noget, der tidligere har været behandlet i dette høje ting, ofte på tidspunkter, hvor stemningen måske var lidt ophedet, overophedet endda, men nu er der gået nogle år, og man har gjort sine erfaringer om, med hvilken effekt de hidtidige bestemmelser har virket, og selv om socialdemokratiets ordfører talte om småkrusninger, mener jeg nok, at der har været tale om andet og mere end bare småkrusninger. I hvert fald finder jeg, at det er ganske udmærket, at vi får anledning til nu på ny at drøfte disse sager.

Jeg må dog straks erkende, at vi i kristeligt folkeparti er noget betænkelige ved, at dette skal gøres til en straffelovsovertrædelse. Men jeg er helt enig i intentionerne med forslaget fra CDs side, nemlig at vi nok må drøfte, om bestemmelserne, hvad enten det er justitsministeriets cirkulære, politivedtægten eller eventuelt straffeloven, ikke er bragt rigtigt i anvendelse, hvilket har bevirket, at man stadig væk kan opleve disse ret så massive fysiske blokader ved arbejdskampe.

Vi vil derfor tilsige en meget velvillig medvirken ved arbejdet i retsudvalget på dette område, i håb om, at CDs initiativ vil bevirke, at vi måske får bragt tingene endnu bedre på plads, end vi gjorde det sidst – stadig væk efter min mening og mit skøn ikke ved en ny straffelovsparagraf, men måske ved en stramning af andre bestemmelser, eller som vi nu kan finde frem til det. Jeg tror, det er aktuelt at få denne sag op til drøftelse i retsudvalget, så jeg hilser med tilfredshed, at det kommer frem nu.

Lis Starcke (DR):

Der skal ikke herske nogen tvivl om, at vi i retsforbundet er imod fysisk blokade, man hindrer jo andre i deres lovlige rettigheder. Men vi mener, som justitsministeren også i dag har sagt det, at blokadecirkulæret er tilstrækkeligt, således at dette lovforslag fra CD er overflødig. Politiet har ifølge blokadecirkulæret fuld ret til at skride ind.

Når centrum-demokraterne siger, at politiet ved eget initiativ skal være forpligtet til at sikre adgangen, så mener vi, at dette også er tilfældet nu.

Vi vil naturligvis gerne i udvalget drøfte disse vigtige forhold.

Arne Melchior (CD):

Jeg er glad for, at førstebehandlingen af dette forslag, som jo er fremsat den 5. december, kan foregå i en situation, hvor der ikke er aktioner af denne art løbende, og jeg er taknemlig, fordi fru Nathalie Lind forstod denne intention hos os forslagsstillere. Vi ønsker en debat i en afdramatiseret – ikke absolut slap – atmosfære, således at den nødvendige saglighed kan mobiliseres og ingen skal tages til indtægt eller føle sig specielt angrebet.

Jeg er selvfølgelig ikke styrtende glad over den modtagelse, forslaget har fået. Der er nok et par af ordførerne, som jeg havde ventet var noget mere imødekommende.

Ministeren startede med at sige, at det er vanskeligt at føje noget nyt til den debat, der tidligere har fundet sted. Jeg synes, at ministeren godt kunne have honoreret, at vi faktisk har tilføjet noget nyt. Man kan altid vurdere, om det er godt, men i hvert fald er den klare definition af udtrykket »fysisk spærring« set i relation til den i forslaget og i bemærkningerne nævnte betænkning en ny betegnelse, således at en hel masse andre forhold, som kunne komme ind under begrebet fysisk blokade, og som den pågældende betænkning har opregnet, netop er udeladt af dette forslag, og derfor synes jeg nok, der er noget nyt.

Men så kom ministeren jo ind på – det gjorde også den socialdemokratiske ordfører, det gjorde hr. Bernhard Baunsgaard, og det gjorde flere andre – det helt afgørende spørgsmål: er det rimeligt, at der skal være frihedsstraf for en forseelse af denne art? Det er af flere blevet fremstillet, som om dette var en ny kriminalisering, og det var dog ganske forfærdeligt, og der var vist nogle – jeg tror, det var hr. Bernhard Baunsgaard, eller også var det den anden ordfører – der talte om, at halvdelen af befolkningen snart ville sidde i fængsel, som om halvdelen af befolkningen deltager i den slags optøjer.

Jeg står helt uforstående over for, at man synes, at det er så dramatisk og så stor en nydannelse. Kapitel 15 i borgerlig straffelov har jo til overskrift: »Forbrydelser mod den offentlige orden og fred«. Det er altså loven

[Arne Melchior]

selv, der betegner dette som forbrydelser. Og § 133, den første i kapitlet, siger:

»Den, som fremkalder opløb med det forset at øve eller true med vold på person eller gods, straffes med fængsel indtil 3 år eller hæfte.«

Går vi så frem til § 134 – dette i § 133 er jo straks noget med »true« og »vold«, så det er måske en voldsom ting, som kræver en kraftig straf – ser vi, at den siger følgende:

»Deltagere i et opløb, der vidende om, at påbud om at skilles er forkyndt på foreskrevet måde, ikke efterkommer dette, straffes med bøde eller hæfte indtil 3 måneder eller under skærpente omstændigheder med fængsel i samme tid.«

Og § 134 a er tilsvarende og lyder:

»Deltagere i slagsmål eller i anden grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted straffes, såfremt de har handlet efter aftale eller flere i forening, med hæfte eller med fængsel indtil 6 måneder.«

Det vil sige, at der ikke skal meget andet end slagsmål til, før der er tale om fængselsstraf som sanktion. Derfor kan dette, at vi ønsker fængselsstraf under skærpente omstændigheder for fysiske blokader, som jeg i øvrigt straks skal kendetegne nærmere, ikke være nogen nydannelse eller nogen skærpelse af de betragtninger, der ligger bag den eksisterende lovs ordlyd.

Den socialdemokratiske ordfører sagde, at strejker skal have lovlighedens karakter. Det har vi ikke anfægtet på ringeste måde. Der er ingen af os, der drømmer om at forbyde strejker, og dette lovforslag har intet med strejker at gøre. At fysiske blokader ofte optræder i en strejkesituation, men langtfra altid, er så en anden ting.

Venstres ordfører mente også, at man kunne nøjes med ordensforskrifter og måske ikke behøvede det i loven. Der vil jeg altså henvise til det, jeg netop har sagt om, at slagsmål eller opløb og den slags allerede under skærpente omstændigheder er belagt med frihedsstraf i gældende lov.

Så nævner fru Nathalie Lind betænkningen af 1976. Ja, det var netop i 1976, men der er sket ting og sager siden den tid, og vi siger også i bemærkningerne, at siden 1976 har der været en stigende tendens osv. osv.

Må jeg erindre tingets medlemmer om, at siden 1976 er der bl. a. sket den eskalering, at det ikke mere bare drejer sig om virksom-

heder, men at det nu også i visse perioder har bredt sig til institutioner, herunder skoler og læreanstalter. Ja, tilmed folketetinget var jo udsat for en fysisk blokade en times tid – jeg tror, det er et år siden – hvor et antal mennesker mente sig berettiget til at spærre folketingets medlemmer og øvrige beskæftigede her i huset adgangen til dette hus. Må jeg heroverfor citere grundlovens § 34, som siger:

»Folketinget er ukrænkeligt. Enhver, der antaster dets sikkerhed eller frihed, enhver, der udsteder eller adlyder nogen dertil sigtende befaling, gør sig skyldig i højforræderi.«

Det er altså ikke mit udtryk, men grundlovens udtryk, og der var i virkeligheden tale om at antaste folketingets frihed, når man ikke ville tillade, at folketingets medlemmer samledes, således som de både er forpligtede og berettigede til. Det er derfor, der ikke er tale om noget med færdselslov eller ordensbestemmelser, men der er tale om en overtrædelse af grundloven. Jeg synes, fru Lis Starcke sagde det så fortrinligt, da hun i indledningen af sit indlæg sagde, at man hindrer ved en fysisk blokade i virkeligheden andre i udøvelsen af deres lovlige rettigheder. Det er korrekt, og det er altså endda grundlovsbestemte rettigheder, man hindrer.

Derfor er det ikke et spørgsmål om politivedtægten, således som også hr. Hagen Hagensen var inde på, og der er heller ikke tale om en kriminalisering, for jeg mener at kunne hævde, at fysisk blokade naturligvis des mere, jo længere den varer, er værre end slagsmål eller demonstrationer og opløb. Derfor er det ganske rimeligt, at der i hvert fald er en tilsvarende strafferamme. Der er ikke tale om at kriminalisere nogen, men der er tale om at yde 99 pct. af befolkningen, i virkeligheden 100 pct., den beskyttelse, som vi alle har krav på i henhold til grundloven og andre love.

Hr. Hagen Hagensen sagde også, at det skulle være tilstrækkeligt, at det følger af politivedtægten, at politiet kan gribe ind. Det er jeg stærkt i tvivl om at det gør. I hvert fald er det ikke mit indtryk, at politiet opfatter det på den måde. Jeg henviser her til de bemærkninger, vi har til lovforslaget, og som netop taler om, at det er hensigten, at politiet ved eget initiativ skal være forpligtet til at sikre adgangen. Vi ved fra mange udtalelser,

[Arne Melchior]

og vi ved fra mange faktiske omstændigheder, at politiet har været yderst tilbageholdende i den slags sager, ja, næsten har vægret sig ved at tage noget initiativ.

Hr. Hagen Hagensen sagde videre, at det er ministerens opgave at påse, at politiet opfatter cirkulæret således, som hr. Hagen Hagensen altså har opfattet det. Jeg vil gerne spørge vor nye justitsminister, om det er hans mening, at hr. Hagen Hagensen har ret i dette. Påtager ministeren sig det ansvar at føre tilsyn, er det hans opgave at sørge for, at politiet også griber ind af egen trang, når noget sådant sker. Det skal ikke være sådan, at arbejdsgiveren er den eneste, der skal kunne kalde på politiet. Det er ikke kun et offer for en forbrydelse, der kan anmelde forbrydelsen. Selv om aktionen foregår på privat grund, mener jeg også, at det fortsat er myndighedernes pligt at påse, at grundlovens frihedsrettigheder til bl. a. at forsamles og være til stede overholdes. Jeg vil derfor gerne konkret spørge justitsministeren, om han forstår politivedtægten således, at det er politiets ikke bare ret, men opgave og pligt, også af egen drift at gribe ind, når og hvis fysiske blokader på ny skulle blive etableret.

Trods de forbehold, der kom til udtryk både hos venstre og konservative, vil jeg takke for de tilsagn, der blev givet om, at man vil drøfte sagen ud fra det sigte, som givetvis også har været CDs.

Hr. Knud Lind sagde ikke bare ja, han kom med et argumenteret og underbygget ja, og det kan jeg selvfølgelig kun være tilfreds med. Og det samme gælder ordføreren fra kristeligt folkeparti.

Fru Ebba Strange bragte situationen på arbejdsmarkedet, reallønnens situation og boligsituationen ind i dette forhold og sagde, at det altså gør mange mennesker yderligere stressede, og derfor var der brug for noget helt andet end dette. Jeg er ikke uenig med fru Ebba Strange i visse af betragtningerne, men jeg er totalt uenig i, at det, at man er stresset, skal give én lov til at bryde loven, endda grundloven. Det kan være udmærket for en forsvarer i retten at anføre sådanne undskyldende momenter i en sådan sag, når den skal procederes, men det kan ikke være fru Ebba Stranges mening, at stress hos en eller flere personer, begrundet i enten det ene eller det andet forhold, skulle muliggøre, at

man kan tage sig selv til rette på en lovstridig måde.

Jeg skal til sidst til hr. Wilhjelms sige, at jeg synes, det var totalt latterligt at fremstille CD eller dette lovforslag således, at det skulle have til hensigt at beskytte boligspekulanter. Jeg kan slet ikke argumentere over for en sådan stillen tingene på hovedet.

Derimod vil jeg stille et spørgsmål til hr. Wilhjelms, som udtalte, at de borgerlige partier – hvad han så forstår ved det, men det bliver hans sag – inklusive CD har udtalt, at vi så med største forståelse på fiskeres eller landbrugets blokader, når disse er forekommet. Jeg vil gerne anmode om en dokumentation heraf, for jeg tror ikke, det nogen sinde er sket, og hvis det er sket, så er det et løsrevet citat fra en større sammenhæng, som i givet fald må høre med. Jeg vil altså gerne udbede mig dokumentation fra hr. Wilhjelms.

Justitsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg vil gerne indlede med at sige til hr. Arne Melchior, at argumentationen ikke kan overbevise mig om, at deltagelse i fysiske blokader skal kunne straffes med fængsel. Den kan heller ikke overbevise mig om, at den optrapning, der kan blive resultatet af en sådan hårdere kurs, vil være til nogen nytte – personlig tror jeg nærmere tværtimod.

Jeg er ikke enig med hr. Wilhjelms i, at der sker en forskelsbehandling efter, om man er arbejder eller f. eks. landmand.

De fysiske blokader har mange forskellige former. De finder sted mange forskellige steder; nogle tegner til at blive meget langvarige, andre er næsten på forhånd proklameret at skulle være meget kortvarige; der er mange, mange forskelle. Det er også det, der gør, at det, man først og fremmest må foretage sig, er at vurdere den konkrete foreliggende situation, og så må man afpasse den politimæssige stillingtagen og den eventuelle politimæssige indsats efter den konkrete situation. Det er jo det, der sker.

Så vil jeg i øvrigt gerne sige, at jeg naturligvis er enig i den opfattelse, som flere ordførere har givet udtryk for: at politiet efter den gældende politivedtægt har ret og pligt til at gribe ind over for fysiske blokader, også uden forudgående anmeldelse. Politivedtægtens bestemmelser er jo ikke undergivet privat påtale, og det principielt afgørende er

[Justitsministeren]

derfor ikke, om der foreligger en begæring om indskriden, men derimod, om politiet konstaterer en overtrædelse af politivedtægtens bestemmelser. Men så er der altså det meget væsentlige, at det i praksis i mange tilfælde vil være sådan, at politiet ikke har et tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at politivedtægten er overtrådt i en konkret blokadesituation, før der er nogen, som rent faktisk beder politiet om at komme til assistance.

Men uanset hvilke regler man kunne tænke sig at indføre på området, så er der vel nok ingen, der vil mene, at politiet skal gribe ind uden på forhånd at have fået en tilstrækkelig grad af vished for, at der foreligger en ulovlighed. Hvis politiet gjorde noget andet, så ville det naturligvis med rette kunne kritiseres.

Jeg kan vel i og for sig slutte med at gentage, hvad jeg sagde for et øjeblik siden, at det må bero på en konkret vurdering af den foreliggende sag, hvorledes politiet skal gribe ind. Jeg er meget enig med de ordførere, der har givet udtryk for den opfattelse, at det ikke vil være hensigtsmæssigt at gå mere i detaljer ved under en eller anden form at fastsætte ganske konkrete forskrifter for, hvorledes politiet skal behandle disse meget vanskelige sager og for politiet på ingen måde lystelige opgaver.

Hans Jørgen Jensen (S):

Det, som kalder mig herop, er hr. Arne Melchior's bemærkninger om, at der skam ikke er noget nyt, for i straffelovens § 134 står »deltagere i et opløb«. Ja men det drejer sig om en strejkesituation eller en anden situation, hvor man kan sige, der er tale om en demonstration, endog en lovlig, til politiet anmeldt demonstration. Det er her, forskellen er. Det, der er tale om ved enhver situation af denne art, er, at inden en demonstration kan foretages, er der en kontakt imellem de faglige organisationer og politiet om, at den finder sted, nøjagtig ligesom ved enhver anden demonstration i dette land. Derfor kan jeg ikke forstå, at man kan komme til den konklusion, som hr. Arne Melchior just er kommet til. Jeg mener, det er en meget alvorlig sag, at man om deltagere i en faglig demonstration, der gør opmærksom på deres velerhvervede rettigheder som borgere i dette land, anfører disse ting.

Må jeg bare gøre den sidste bemærkning – det er jo kun korte bemærkninger, vi har – at fru Ebba Strange var inde på, at regeringen og socialdemokratiet ikke ville være med til at løse de økonomiske problemer, og at det var dem, der skabte vanskelige situationer. Mig bekendt ville SF ikke være med til at indføre overskudsdeling i forbindelse med ØD, som var et led i denne del af politikken. Derfor skal man feje for sin egen dør først, inden man begynder at feje for andres.

Knud Lind (FP):

Ministeren ønsker ikke at gå i detaljer med lovgivningen.

Justitsministeren sagde i sit første indlæg, at det er justitsministeriets indtryk, at politivedtægtens § 3 og cirkulæret fra justitsministeriet til samtlige politimestre har virket efter hensigten. Det kan man nok diskutere, f. eks. med hensyn til epoxyaffæren.

Hr. Wilhjelm har ret, det er at gå ad bagdøren. Derfor må folketinget klart præcisere sin vedtagne modstand mod de klart ulovlige fysiske blokader, og det gør man altså bedst ved at udforme en klar og tydelig lovgivning angående blokader. Man kan ikke straffe efter et cirkulære til politimestrene, men efter politivedtægtens § 3, og det er mit indtryk, at den aldrig har været tilsigtet anvendt på fysiske blokader, men på almindelig gadeurorden. Når man har læst den betænkning, nr. 759, som er kommet, angående visse civilretlige spørgsmål i forbindelse med arbejdskonflikter, igennem, så er jeg sikker på, at justitsministeren i sit inderste godt er klar over, at de nuværende regler, med de udtalelser, der er kommet, er noget diffust noget, der ikke er klarlagt.

Fremskridtspartiet har arbejdet med samme emne, og vi er nået til, at vi skal have indsat et stk. 3 i § 261, der kunne lyde således:

»Med bøde, hæfte eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, som, uden at forholdet falder ind under stk. 1 eller stk. 2 eller § 260, hindrer nogen i at færdes frit til og fra en ejendom eller på andet område, hvortil han i øvrigt er adgangsberettiget.«

Det er mit indtryk – det vil jeg sige til slut – at strafferammens størrelse i politivedtægten, dvs. bødestraf, indbyder direkte til overtrædelse. Det er et spørgsmål, man kunne

[Knud Lind]

stille det danske politi, om de, når de ser på strafferammens størrelse og de besværligheder, der er med at finde de forskellige i et stort opløb, mon ikke lader stå til en smule, idet de ved, at man på allerhøjeste sted, og i særdeleshed, mener jeg, hos regeringen, ønsker ligesom at være solidarisk med arbejderne, samtidig med at man, som hr. Wilhjelm sagde, ad bagdøren forsøger at gøre det lidt bedre. Jeg mener, at man tværtimod har gjort det værre, og jeg mener, at vi må have en klar lovgivning inden for dette område.

Hagen Hagensen (KF):

Må jeg først til den slutbemærkning, hr. Knud Lind lige kom med, sige, at jeg ikke synes, at den har nogen som helst baggrund i det, som er erklæret af justitsministeren her fra talerstolen i dag. Jeg må anse det for at være en pligt for vort ordenskorps at sørge for, at det, vi har givet udtryk for her i tinget, bliver opfyldt til punkt og prikke, og jeg tror også, at ordenskorpsset vil vide at rette sig derefter. Derfor skuffer det mig, at hr. Knud Lind, som selv tilhører korpset, udtaler sig på den måde, som han lige gjorde.

Det, der får mig til at gå på talerstolen igen, er de bemærkninger, der er faldet om demonstrationer i forhold til blokader. Ingen kan være i tvivl om, at borgerne skal have ret til at samles og gå i demonstrationer. Det er da helt givet. Men det ændrer ikke noget ved, at det naturligvis skal ske inden for de rammer, som der nu engang er herfor. Derfra kan det måske udarte til blokader, eller sådanne kan sættes i værk, uden at der har været noget forudgående, og derfor er jeg meget glad for, at justitsministeren så klart udtalte, at vores ordensmagt har ret og pligt til at gribe ind også uden forudgående anmeldelse. Jeg synes, det er meget væsentligt, at det kommer til at stå som noget, der er sket i denne debat.

Må jeg så føje til, når ministeren videre siger, at der skal være tilstrækkelig grund for ordensmagten til at gribe ind: naturligvis, og jeg er klar over, at det er en af de vanskelige opgaver, vor ordensmagt har, og vi skal naturligvis også støtte den i denne opgave. Den klare udtalelse, justitsministeren kom med, hjælper til at klare den vanskelige opgave, som ordensmagten har.

Ebba Strange (SF):

Jeg vil meget gerne, når lejlighed gives, diskutere overskudsdeling og økonomisk demokrati med hr. Hans Jørgen Jensen. Jeg mener ikke lige, det er det, vi har på dagsordenen i dag. SF har indleveret et forslag til folketinget om virksomhedsdemokrati, og når det kommer til behandling, synes jeg, at vi skal fortsætte den debat.

Det lader til, at både hr. Arne Melchior og hr. Hans Jørgen Jensen har misforstået, hvad jeg sagde, så jeg har derfor følt mig foranlediget til at gå herop igen.

Det, jeg kritiserede socialdemokratiet for, var det skred, der skete i vinteren 1975-76, hvor det endte med, at socialdemokratiet stemte for et dagsordensforslag, der betød en stramning af politivedtægten, det vil sige det, vi nu populært kalder blokadecirkulæret. Det var min kritik mod socialdemokratiet. Senere konstaterede jeg, at hverken beskæftigelsessituationen eller boligsituationen har bedret sig væsentligt i årene fra 1976 til 1979.

Sådan sagde jeg, sådan var det i hvert fald min hensigt at sige. Det bringer mig over til mit svar til hr. Arne Melchior, for jeg mener naturligvis ikke, at man har ret til at bryde loven, fordi man er stresset, heller ikke fordi man er presset. Jeg tror nok, jeg brugte ordet »presset«, for jeg bruger sjældent ordet »stresset«. Det betyder noget andet for mig, så jeg har sagt »presset«, men det er ligegyldigt.

Netop derfor vil jeg ikke være med til en udvidelse af den borgerlige straffelov til at omfatte blokader. Jeg forstår, hvorfor de mennesker, der er presset økonomisk, bolig-mæssigt og arbejdsmæssigt, iværksætter blokader, enten over for en boligejer eller over for en arbejdsgiver, og jeg synes, det er strengt nok med de cirkulærer og de politivedtægter, vi har på dette område i forvejen.

Centrum-demokraterne siger udtrykkelig i bemærkningerne til deres eget forslag, at en fysisk blokade må sidestilles med den situation, der er skildret i borgerlig straffelovs § 133, stk. 1 - det har hr. Arne Melchior citeret heroppe fra talerstolen. Det er det, jeg vender mig imod, for derved kriminaliserer vi blokader. Ved at vedtage CDernes forslag gør vi disse mennesker til lovbyggere, og det vil jeg ikke være med til.

Arne Melchior (CD):

Jeg har grund til at sige tak til justitsministeren for det klare svar i form af den erklæring, som han gav på mit spørgsmål med hensyn til politiets forhold under en fysisk blokade. Jeg noterede ned i farten, at justitsministeren sagde – det kan ikke være meget forkert gengivet her – at politiet har ret og pligt til at gribe ind over for fysiske blokader, også uden forudgående anmeldelse. Skulle fremsættelsen af dette lovforslag og dagens debat ikke resultere i andet, så har det i hvert fald resulteret i denne meget klare erklæring, som jeg vil takke justitsministeren for.

Jeg hører til det store flertal her i tinget og i befolkningen, der ikke håber, at en sådan situation på ny og ofte og tragisk og langvarigt skal opstå, men hvis den opstår, så har vi i hvert fald for en god stund fremover en meget klar tilkendegivelse af, hvordan justitsministeren og regeringen ser på dette. Uanset den afslappede atmosfære, som debatten i dag gud ske lov kan finde sted i, netop i forholdet til fysiske blokader, har vi, hvis det skulle ske igen, altså både denne udtalelse og en række udtalelser fra partier. Også de skeptiske skal være opmærksomme på, at skulle det ske igen, f. eks. i løbet af foråret – altså på et tidspunkt, hvor der ikke er givet ny lovbestemmelse herom – så vil de kunne blive draget til ansvar for, at de har undladt at give nødvendige retningslinjer på et tidspunkt, hvor der ikke var aktuelle konflikter løbende, og hvor man derfor uden at blive mistænkt for at blande sig i en akut situation kunne være kommet nogen vegne.

Ministeren gentog, at han ikke mener, at fængselsstraf vil være gavnlige i disse forhold. Derved tvinger ministeren mig til at gentage min henvisning til § 134 og § 134 a. Jeg skal gøre det ultrakort, men dog således foranlediget endnu en gang sige, at ifølge gældende lov kan deltagere i opløb – ret og slet opløb, som ikke er nærmere beskrevet i loven, det er § 134 – og deltagere i slagsmål eller i anden grov forstyrrelse af ro og orden straffes med fængsel. Der skal altså ikke mere til end grov forstyrrelse af ro og orden via slagsmål, for at gældende lov hjemler fængselsstraf under skærpente omstændigheder – svarende til, hvad vi har foreslået her.

Derfor vil jeg hævde både over for ministeren og over for fru Ebba Strange, at der nok er tale om en inddragelse af et nyt område under denne strafferamme, men aldeles ikke er tale om en udvidelse eller en skærpelse af strafanvendelsen i forhold til bestemmelser, der allerede gælder. Tværtimod vil jeg vove den påstand – jeg håber, der kan blive lejlighed til at drøfte det i udvalget – at den forseelse, vi vil belægge med denne straf, er en større forseelse eller – for at bruge kapitoverskriften – en større forbrydelse – end der ligger i betegnelseerne opløb og slagsmål.

Må jeg sige til hr. Hans Jørgen Jensen, som inddrog demonstrationer, at det er nok for længe siden, hr. Hans Jørgen Jensen har læst bemærkningerne. Selvfølgelig har han læst dem, men han kan ikke have læst dem lige for nylig. For vi har været helt opmærksomme på dette, og derfor citerer bemærkningerne følgende fra den nævnte betænkning side 52:

»Grundloven vil derfor heller ikke være til hinder for, at det ved eller i henhold til lov under strafansvar forbydes, at der i forbindelse med afholdelsen af en forsamling sker afspærring af adgangen til og fra en lokalitet, f. eks. en arbejdsplads...«

Betænkningen siger altså, at det er fuldt tilstedeligt at forbyde fysisk blokade selv under en demonstration. Vi har overhovedet ikke villet hindre demonstrationer.

Hr. Hans Jørgen Jensen påpeger ganske rigtigt det alment kendte forhold, at inden demonstrationer – det gælder ikke kun fagbevægelsens, men alle demonstrationer – er der lovmæssig pligt til at anmelde disse til politiet. Det er ikke bare en kontakt, der foregår, men der er en lovbestemmelse om, at demonstrationer skal anmeldes. Når dette er sket, nyder demonstranterne politiets særlige beskyttelse. Men det må sandelig ikke ske på bekostning af den beskyttelse, som politiet og ordensmagten i øvrigt skal yde de ikke-demonstrerende. Det er jo det, der sker ved fysiske blokader. Der er nogle demonstranter, som – under den beskyttelse, de nyder på grund af deres anmeldelse – hindrer benyttelsen af frihedsgoderne for dem, de demonstrerer imod, samt for en hel masse, som de ikke demonstrerer imod, men som bare ikke deltager i demonstrationen. Det må være logisk at sige, at fordi man laver en demonstra-

[Arne Melchior]

tion, skal man ikke nyde ekstraordinær beskyttelse og i hvert fald aldrig på bekostning af dem, der ikke demonstrerer.

Jeg siger i øvrigt tak for en del løfter om at gå sagligt ind i et udvalgsarbejde.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg vil gerne til slut – for at tilbagevise hr. Hagen Hagensens sidste bemærkning – præcisere de nuværende reglers anvendelse. Jeg vil gerne have lov til at citere fra Hadsund politistations døgnrapport af 10. januar 1973:

»Kl. 16.05. Ca. 200 mennesker er ankommet, formentlig i busser fra Ålborg. De har taget opstilling omkring Hope Computer-fabrikken. En delegation har været inde at tale med direktøren. Da de gik, truede de med, at arbejderne ville få tæv, når de gik hjem. Politimesteren underretted.

Kl. 16.25. Der har nu været håndgribeligheder. Der er herfra forgæves søgt kontakt med forbundsformanden. Politimesteren er underrettet.

Kl. 16.35. Direktøren meddeler, at 9 udenlandske gæster vil hjem. Foreslog ham at tale med forbundsformanden.

Kl. 17.40. Direktøren meddeler, at hans gæster venter på, at politiet skaffer dem fri. Han fik at vide, at det var uklogt at sætte politiet ind.

Kl. 18.10. En svensk gæst har forsøgt at komme ud, men er blevet tvunget tilbage til virksomheden. Politiet opfordrer til at vise tålmodighed.

Kl. 18.30. Svenskeren vil klage til konsulen.

Kl. 19.50. Forespørgsel fra Oslo efter en indespærret nordmand.

Kl. 20.40. Forespørgsel fra udenrigsministeriet om den indespærrede svensker.

Kl. 22.00. Opringning fra firmaets advokat, der forlanger, at politiet skaffer adgang til og fra virksomheden. Han får at vide, at det kan man ikke sådan uden videre. Muligheden for forhandling mellem firmaet og fagforeningen må først være udtømt.

Kl. 22.25. Borgmesteren ankommer og vil forsøge at møgle.

11. januar 1973. Kl. 02.15. Borgmesteren og firmaets advokater meddeler, at det ikke er lykkedes at forlige parterne. Politimesteren

beslutter derefter at indlede skridt til at bryde blokaden.

Kl. 03.50. Meddelelse til de indespærrede herom.

Kl. 05.05. De indespærrede slipper fri.«

Som epilog kan det nævnes her, at under en efterfølgende retssag lykkedes det ikke at finde nogen som helst ansvarlig for frihedsberøvelse eller medvirken hertil.

Justitsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg vil gerne sige i anledning af den oplæsning, hr. Knud Lind foretog her til sidst, at jeg er meget overbevist om, at politimesteren – omstændighederne taget i betragtning – har handlet vældig fornuftigt i den konkrete situation.

Jeg kan stadig væk ikke erklære mig enig med hr. Arne Melchior i, at man skal udvide lovgivningen, sådan at det at deltage i fysisk blokade i sig selv er noget, der kan give anledning til, at man kommer direkte i fængsel herfor. Jeg er fortsat ikke enig i de betragtninger.

Jeg vil godt advare hr. Arne Melchior imod at udlægge det, at jeg konstaterer, hvordan de gældende retsregler er, som udtryk for, at jeg hermed har dikteret en skerpelse.

(Kort bemærkning).

Hagen Hagensen (KF):

Jeg deler ikke justitsministerens opfattelse af, om der i 1973 blev handlet ret fra vedkommende politiledelses side, men det skal jeg ikke optage nogen drøftelse om nu. Det er muligt, man på baggrund af de forhold, der var dengang, kan se det i et andet lys, men kendsgerningen er den, at det, hr. Knud Lind delagtiggjorde os i, ligger tilbage i 1973. Vi har siden da, ikke mindst ved dagsordenen her i tinget den 4. juni 1976, fået klare tilkendegivelser om, hvordan vores ordensmagt skal forholde sig i disse sager, det er blevet understreget af justitsministeren her i dag, og det er jeg tilfreds med.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Justitsministerens sidste bemærkninger giver mig anledning til at sige, at jeg mener

[Arne Melchior]

bestemt at kunne erindre, at jeg ikke har talt om en skærpelse fra ministerens side, så jeg må opfatte ministerens ord som en trang til at dække sig ind over for andre, ikke over for mig. Det er ikke spor kritisk ment, et sådant motiv kan være meget velanbragt fra en ministers og bestemt fra en justitsministers side. Men det blev nævnt som et svar på min sidste replik, og jeg har kun takket ministeren for hans påpegning, men ikke talt om nogen skærpelse.

Derimod synes jeg, at min tak før bliver lidt flosset i kanten, når jeg nu hører ministeren sige til mig, at han ikke kan mene, at det er rigtigt, at mennesker, der har deltaget i fysisk blokade, kommer direkte i fængsel. »Direkte i fængsel« lyder, som om de skal tages i kraven og kastes direkte i fængsel. Der er udtrykkelig i vort forslag tale om »skærpene omstændigheder« – nøjagtig den samme sprogbrug som i den gældende straffelovs §§ 134 og 134 a, som jeg nu ikke oftere skal henvis til.

Jeg vil bede ministeren lægge til grund for vort forslag og for mine ord her i dag, at der nok er tale om en udvidelse, men ikke om en skærpelse, og at udvidelsen er ganske naturlig både efter logisk og efter juridisk tankegang, idet der er tale om en analog slutning fra et lettere forhold til et sværere forhold. Med det lettere forhold tænker jeg naturligvis på opløb og slagsmål, og med det sværere forhold tænker jeg på fysisk blokade, som dækker over, at der er adgangsforbød for personer, måske i ugevis, som vi har set det, til at forsamlе sig steder, hvor de både har ret og pligt til at være. Det er det, jeg forstår ved fysisk blokade, og det er også det, betænkningen forstår ved fysisk blokade. Derfor mener jeg, det er berettiget at sige, at der er tale om et sværere forhold, et mere belastende forhold, end ved opløb og/eller slagsmål.

Må jeg til slut – trods det, at formanden står op – sige, at jeg naturligvis ikke fik svar fra hr. Wilhjelm på min anmodning om dokumentation. Jeg har noteret mig, at hr. Wilhjelm bare konstaterede, at sådan havde CD sagt. Der var ikke noget om, at han mente at kunne huske el. lign., han lagde os bare noget i munden, som vi aldrig har sagt.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Når jeg før citerede fra denne døgnrapport, var det for at fortælle de tilstedeværende, hvilken langmodighed der var i behandlingen, uanset at der blev rykket fra de forskellige ambassader m. v. Det er rigtigt, det var i 1973. Man kan spørge sig selv i dag: er denne langmodighed fortsat? Hvis man kigger på Lynetten, så kan jeg sige, at epoxyarbejdet skulle have været færdigt den 5. april 1979, og det er ikke færdigt endnu.

(Kort bemærkning).

Wilhjelm (VS):

Jeg husker udmærket, hvad hr. Brusvang sagde om den sag. Det var noget, man lagde mærke til i forhold til, hvad hr. Brusvang så kort tid forinden havde sagt om blokadeproblemet i almindelighed. Jeg husker udmærket hr. Brusvangs udtrykte forståelse for fiskerne. Men jeg må medgive hr. Arne Melchior, at jeg ikke går og bærer rundt på alle hr. Brusvangs udtalelser, og jeg vil også gerne medgive hr. Arne Melchior, at hr. Brusvang selvfølgelig kan have været indisponeret ved den pågældende lejlighed.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Den allersidste bemærkning betragter jeg som en tarvelighed.

Med hensyn til ikke at bære rundt, så har jeg ikke bedt om, at der skulle bæres rundt, men jeg har ret til, når et medlem af tinget siger: »CD har selv sagt sådan og sådan«, at få at vide, cirka hvad dag det var. Jeg har ikke engang bedt om spaltenummer, men cirka ved hvilken lejlighed. Jeg har udtrykkelig sagt, at hvis ordet »forståelse« har været brugt – jeg kan ikke uden anvisninger fra hr. Wilhjelm begynde at blade det hele igennem, det må være hans pligt, som har bragt påstanden frem – så har det nok været brugt sådan, at i lyset af mange andre ting, der foregår, kan man forstå, hvis andre grupper også føler trang, men så er der fulgt en afstandtagen fra det, for det har der altid gjort fra vor side. Derfor er hr. Wilhjelm's måde at debattere på og lægge os ord i munden på en tilsnigelse og en utilstedeighed.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Strafferammer for berigelsesforbrydelser)

[Af Wilhjelm (VS) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 78. Fremsat 6/12 1979).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Henning Rasmussen):

Ingen kan vist forvente, at jeg har mange bemærkninger til lovforslaget fra VS om strafferammerne for berigelsesforbrydelser. Det fremgår af den mundtlige fremsættelse, at forslaget er ment som en provokation med henblik på en drøftelse af strafniveauet inden for forskellige lovgivningsområder – ikke lige bestemt det, som selve lovforslaget går på. Det er naturligvis en forslagsstillers ret at fremsætte et forslag med et sådant sigte, men jeg stiller mig egentlig meget tvivlende over for, om et forslag af denne karakter er den rigtige indgang til den problemkreds, som forslagsstillerne ønsker behandlet, og som der nok i øvrigt kan være grund til at behandle.

Det vil derfor næppe komme bag på nogen – heller ikke på forslagsstillerne selv – at jeg ikke kan støtte det lovforslag, der er til diskussion i dag.

Erik B. Smith (S):

VS' forslag omfatter en ændring af strafferammen vedrørende alle berigelsesforbrydel-

ser i straffeloven, herunder, f. eks. mandatsvig, অপresning og åger. Forslaget indebærer reelt en tilskyndelse til berigelseskriminalitet og må som sådant derfor afvises.

Skal dette noget særegne lovforslag tillægges en vis mening, må det være, at forslagsstillerne har ønsket at pege på, at der ikke alle steder i vor lovgivning eller i domstolspraksis består en rimelig sammenhæng mellem forbrydelsens grovhed og straffen. Denne formodning bekræftes af fremsættelsestalen og en artikel i dagspressen i dag.

I den anledning kan jeg oplyse, at vi også i socialdemokratiet følger domstolens praksis ved idømmelse af bøder, især i miljøsager, med stor opmærksomhed. Tilsyneladende står bøderne ikke altid i et rimeligt forhold til lovovertrædelsen og den økonomiske fordel, virksomheden har opnået ved ikke at overholde gældende bestemmelser.

Selv om jeg principielt er enig med straffelovrådets holdning til konfiskation, således som den kommer til udtryk i betænkning nr. 355 af 1964, vil jeg mene, at en fortsættelse af domstolspraksisen på dette område må føre til, at myndighederne i højere grad end tidligere må nedlægge påstand om konfiskation efter reglerne i straffelovens §§ 75–77, jfr. § 2.

Som en afslutning vil jeg sige, at den omstændighed, at der fremsættes et lovforslag, forslagsstillerne selv næppe ønsker at få vedtaget, ikke er egnet til at skabe respekt for folketingets arbejde.

Bjørn Elmquist (V):

På partiet venstres vegne kan jeg erklære mig ganske enig med VS, men vel at mærke kun i at kalde dette lovforslag for en provokation. Jeg kan tilslutte mig det, der hidtil er blevet sagt om forslaget her fra talerstolen, og kan også sige, at vi naturligvis gør os visse overvejelser over rimeligheden i de domme, der afsiges på det område, man kalder økonomisk kriminalitet, men vi er ganske overbeviste om, at det i hvert fald ikke er ad denne vej, vi får større retfærdighed på området.

Hagen Hagensen (KF):

Hr. Wilhjelm har selv kaldt dette for en provokation. Han siger videre i sin fremsættelsestale, at den er alvorligt ment. Jeg tvivler